

EDINOST

Glasilno slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V silnosti je moč«

»EDINOST« izhaja vsako saboto zjutraj; cena za vsa leta je 4 gl. 40 kr., za polu leta 2 gl. 20 kr., za štiri leta 1 gl. 10 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tržkah v Trstu po 7 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 8 kr. — Narodna, reklamacija in inserate prejema **Opravištvo** »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo **Uredništvu** »via S. Lazzaro« Tip. Huala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — **Inserti** (razne vrste naznanila in doslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cono; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Okoličani!

Zopet Vas kliče dolžnost, da idete na volišče. Nedelja, 18. t. m. je dan volitve v okolici za mestni, oziroma deželni zbor tržaški.

Dozdaj ste vselej pokazali pri volitvah, okoličani, da ste dobri Slovani in dobri Avstrijci. Bolj nego kdaj poprej pa je treba to pokazati zdaj, ko nasprotniki naši na vso moč delajo, da bi svetu pokazali, da Trst je lahonsko mesto in bi tudi radi kalili veselje, ki ima letos v Trstu vladati, ko se bode praznovala pet stoletnica od kar je Trst zedinjen z Avstrijo pod žezlom slavni Hababuržanov.

V vseh okrajih okolice so se že pokazali volkovi v jagnjetovej koži in zapeljujejo naš narod z nemoralnimi sredstvi, da bi se izneveril svojemu narodu in Avstriji. A gotovi smo, da naši vrli okoličani ne pojdejo na limanice takim zapeljivcem, ki hočejo z vinom, denarjem in ju-deževimi poljubi okoličane kupiti, da bi glasovali za lahonske kandidate. Take sramote ne učakamo, tega smo gotovi.

Okoličani! Avstrija in slovanski svet gledata na Vas; pokažite, da ste vredni spoštovanja, katero ste dozdaj uživali po široki Avstriji in povsod, kder bivajo Slovani, volite vsi enoglasno moč, katere vam priproča društvo »Edinost«, pojdit na volišče z geslom: »Vse za domovino in cesarja!«

Okoličani! Vaši poslanci naj bodo:

- Za I. okraj **Giovanni Pagan.**
 » II. » **Anton Dejak junior.**
 » III. » **Štefan Nadlišek.**
 » IV. » **Valentin Mat. Schwitz.**
 » V. » **Mihael Urbančič.**
 » VI. » **Ivan Nabergoj.**

V Trstu 15. junija 1882.

Odbor društva »Edinost«.

Vollicem I. okraja! Pazite, da vam Kastelanovič, Bonetti, Marković in Košuta ne prevarijo katerih manj poučenih volilcev; gledajte jim na prste; stražite jih do izida volitve.

Vollicem II. okraja! Pri Vas hoče »Progresso« vrinoti rudečega Leopolda Mauronerja. Gledajte, da ne dobi niti enega celega glasu.

Vollicem IV. okraja naznanjamo, da je »Progresso« poslal tudi mej nje volka v osobi nečega Cesare, ki je že razposlal slovenske oklice mej nje. Ta kandidat je še ne-

znana osoba, a ima par kupljenih ljudi, po katerih naj se ne dačó zapeljivati značajni možje, katerih je hvala Bogu zadosti v tem okraju.

Vollicem V. okraja! Gospodu Burgstallerju nismo neprijatelji; toda v interesu države in Trsta, moral bi sam sprevideti, da ni dobro, ako ga volijo v mestni zbor. Volite le enoglasno našega **Urbančiča.**

Vollicem VI. okraja! Pustite v miru Mauronerja Riharda, mož je »Progressovec«, čudimo se le, kako more takega moža priporočati nek Slovani! **Nabergoja** volite, ki dela čast vsem okoličanom.

Po volitvah v mestu.

I.

Pisali smo že, da je konservativna stranka v Trstu slabo organizirana, te slabe organizacije pa je najbolj kriva malomarnost in pa bojazen pred teroristi, kateri smejo še vedno javno delati proti avstrijskim interesom. Pri konservativcih so še taki možje, ki se bojé javno pokazati svoje mišljenje in ki bi radi ostali skriti patrijoti; k takemu vedenju jih zapeljuje bojazen pred kako materijalno zgubo in pa želja, da ostanejo prijatelji (na videz) z vsem svetom.

Da dokažemo slabo organizacijo konservativne stranke, naj omenimo resnico, da so v četrtem razredu imeli take agitatorje, kateri so stranki v zadnjem hipu odnesli nad 250 uže pridobljenih glasov, katere so dobili lahoni za drag denar! Glas, katere so dobili konservativci v 4. razredu, bili so skoro sami po Slovincih pridobljeni in oddani. V tretjem razredu je bila večina velika na strani konservativcev, a premalo nadzorstva in premalo agitatorjev, ker vsi volilci niso niti dobili v roke svarila, naj ne volijo po fingirani listi, na katerej so bili 4 Slovenci, in naj imena kandidatov pišejo tako, kakor so pisana v volilnih listih.

Zraven tega so konservativci tudi krivi, da so bile volilne komisije sestavljene skoraj iz samih lahonov, kateri so glasovnice konservativcev zavrgli, ako je na priliko pri imenu »Benighera«, manjkal »h« ali pri imenu »Matteo Valentino Schwitz«, ime »Valentino«, ali pa, ako je bilo ime pisano po slovensko: »Živice«. Na tak način sta oba ta kandidata zgubila kakih 60 do 80 glasov, kar je veliko in bi bilo odločilo sijajno zmago obeh imenovanih kandidatov. Po vsej pravici trdimo, da sta oba omenjena kandidata

po krivici propala, to je: po zvijači »Progressovcev«, in da bi »Independente« boljši storili, ako bi molčal, nego pa da ošteva Živice, kateri je imel več nego potrebno večino, kar dokazuje, da imajo Slovenci v III. razredu izdatno moč in da se to ne da tajiti, če se »Progressovci« na glavo postavijo.

Vse to nam daje pogum, da bomo v bodoče še z večjo gorečnostjo delali in uže denes smemo zagotoviti, da po treh letih prodró gotovo tudi slovanski kandidati v mestu, posebno, ako vlada in konservativna stranka precej začnete misliti na boljšo organizacijo. Pokazali smo uže vladi, kako se da pomagati v četrtem razredu, a denes naj še konservativcem rečemo, da nikoli ne zmagajo popolnoma sijajno, ako ne ustanové političnega društva, ali kluba, kateri naj si zapiše na svoj prapor »zvestoba do Avstrije« in pa enakopravnost obeh tukaj živečih narodnosti. Tako brezbarvenega društva pa, kakor je bila rajnika »Patriotica«, obvari nas Bog.

Novi klub ali društvo mora biti sestavljeno rajši iz nekaterih mož, naj jih bude malo, a ti morajo biti odločni, pa ne taki vetrnjaki, kakor so bili večinoma udje umrlega društva, ki so se skrivali in hoteli sedeti na dveh stolih. 100 pravih odločnih avstrijskih patrijotov, kateri svoj patrijotizem odkrito spoznavajo in so ponosni nanj, več stori, nego 1000 takih veteranjakov in bojazljivcev. Taki stvar le kvarijo, koristiti jej ne morejo. Videli smo dozdaj, da je vsak korak konservativcev neodločen; tisti vedni obzir na nasprotno stranko, tisto tapanje, kakor mačka okoli skleda polne vroče kaše; tisto mencanje ne velja v političnem življenju; stranka mora odločno postopati, ako ne, potem naj prestane: »Ophelia geh' in ein Kloster.« To je naše menenje in to je menenje tudi najpametnejših mož konservativne stranke. Ako pa se ti možje tudi toliko ohrabrijo, da izvrše ta nasvet, to je še le prašanje, veliko prašanje tukaj v Trstu.

To moramo reči, da Irredentariji pojemljejo in da se vzdržujejo le po zvijačah, po nenaravnih in nemoralnih sredstvih, ni treba torej druzega nego eneržije od strani vlade in konservativcev, pa jim odklenka za vedno.

Kar se tiče nas Slovencev, mi smo uže nekoliko organizirani, in bi razvili lahko lepo moč, ako nas vlada odkritosrečno podpira, mi bomo tudi radi vedno pomagali konservativcem, ako nam bodo pravični. Gotovo je, da more vlada nas v poštev jemati, kakor enega glavnih fak-

torjev, ako hoče tukaj mir in uspeh imeti. Pri tej priliki moramo tudi omeniti, da okolica ni zastopana v mestnem zboru po razmeri prebivalstva. V okolici je vendar veliko več volilcev, ki plačujejo več davka, nego je volilcev v IV. mestnem razredu. Ako primerjamo davek in število volilcev s številom poslancev, pridemo do sklepa, da bi morala okolica imeti 18 poslancev. Godi se toraj velika krivica okoličani in recimo, da bi se ta krivica le polovično popravila ter da bi se okolici dovolilo le 12 poslancev, koliko ne bi s tem pridobila vlada in konservativna stranka?

Tudi bi bilo prav in pravično, da bi se zdaj, ko ni več bataljona, ne držali več starega običaja, ko so okoličani volili po kompanijah, ampak pravično bi bilo, da bi vsa okolica volila skupaj, kakor V. razred, svojih najmanj 12 poslancev. Menimo, da potem ne bi mogli več Irredentariji loviti »slepih miš« po okolici. Vse to nasvetujemo vladi v ožbiljen predvarek; želimo pa, da bi vlada v Trstu bolj odločno postopala proti sovražnikom Avstrije, a več obzira jemala na prave svoje prijatelje.

Dopisi.

Opčine 14. junija.

V nedeljo, 11. t. m. se je pri nas ohajala slovesna procesija sv. rešnjega Telesa. Pri jako ugodnem, hladnem vremenu se je zbralo mnogo ljudstva domačega in iz sosednjih vasi, ter se vdeležilo pobožnosti, ki se je v lepem redu vršila. Posebno nam je dopadalo petje, ki je veličastno in harmonično odmevalo po procesiji in posebno v cerkvi. Ta dan je prvič nastopila tukajšnja domača godba, lepo uniformirana, in je procesiji pod vodstvom svojega učitelja g. Miheljna v Trsta svirala na občno zadovoljnost. Gospodu Miheljnu moramo le čestitati, da je v tako kratkem času (4—5 mesecev) naše fante toliko izuril, da so uže ta dan mogli javno nastopiti. Našim muzikašem pa zakličem: Le tako naprej, učite se pridno dalje, pri tem pa ne zamenjajte svojega kmetskega ali rokoteleskega vsakdanjega dela. Godba naj vam bude le za kratek čas v prostih urah in nedeljalnih dneh.

Redoljub.

Iz koprškega okraja 5. junija.

»Slov. učit. društvo za koperski okraj« je

mesto. (Isti st. 60.) Kako da so cerkve sv. Vitu posvečene po Tirolskih pokrajinah nedvojbeno znamenje, da so tam v početku krščanske izominke bivali še Slovani, dokazal je učeni in nam pravični prof. Biderman v listu »Slav. Blätter.« (I. str. 12.). Silno važna in zanimiva je ta zveza krščanskih svetcev z mythologičnimi (poganskimi) božanstvi, a ni ga še učenjaka, da bi se osobito s tem bavil, da dokaže, zakaj se je na enem ali drugem kraju prav oni svetnik čestil.

Isto kakor slovanski Veneti so čestili pozneje došli **Karni** glavno solčno božanstvo **Belena**, ki je pa po krščanskih misijonarjih premenjen v sv. Martina. Pri Ogledju namreč, kder so pogani čestili v nekeje temneje dupli Belena, nastala je pozneje o krščanskih časih cerkev sv. Martina, in zraven samostan S. Martino delle Beligna, glasovita opatija benediktincev. Kakor sv. Ivana, tako sv. Martina dan je nekaj bil velik praznik, na kojega predvečer so krese netili, ter drugi dan za obed gosko jedli. To zopet spominja na staroslovanskega Svantevita, kojemu na čast so novembra meseca na višinah petelina ali gosjaka žrtvovali. Mej benečanskimi Slovenci se je ohranil še stari običaj pogansko-slovanski, da o sv. Martinu gre cerkovnik za cerkev milošnje pobirat ter nosi v bisagi kip sv. Martina; kder mu da dosti, celega pokaže, kder malo, polovico, kder nič, tudi mu nič ne pokaže. Ta običaj se marsikomu smešen zdi, a je spomin velike slovesnosti starih poganskih Slovanov, ko je na jesenski blagdan poganskih Slovanov, ko je na Svantevitov duhovnik postavil mej se in mej ljudstvo velik kolač, ter vprašal: me vidite? Ako so odgovorili: da! rekel je: o da Svetevit blagoslovi polje, da takošen kolač spečete, da me nič čez videti ne bode! (Sazo, Hist. Dan. XIV.)

Podlistek.

Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, spisuje M. Skalovič.)

(Dalje.)

Kolkor dalje od našega očesa je kaka stvar, toliko manj določena je videti, zgublja se kakor v meglenem mraku. Taki so prvi pojavi illovskega občenja na obalah jadranskega morja. Pravljuje o **Argonavtih** okolo 1300 l. pred Krist., ki so po Donavi (Istru) plavajoči prišli v reko Savo, potem v Ljubljano, potem na Vrhniko (Pamportus) in da so od ondi prenesli (?) svojo ladjo v jadransko morje, in da je Kastor napajal svojega konja v Timavi (Štimavskeje reki), ne pomenja drugo, nego da so prvi obiskovalci naših krajev prišli od vztočne jutrove dežele. Rimski pisatelji in pred grški omenjajo tudi, da je **Antenor**, po padu Troje l. 1280 pred Kr. pripeljal **Venete** na bregove jadranskega morja. Veneti so bili prvi stanovniki na severovzhodnih obalah jadranskega morja. Slovanski učenjaki trdó, da so Veneti bili slovansko ljudstvo. Posebno je trudil se to dokazati slavni naš Trstenjak, ki je v svojih učenih razpravah prišel do sklepa: »Iz slovanskih ostankov v venetiščini bodo mogli jezikoslovci sestaviti obličje praslavanskega jezika, katerega bomo morali imenovati venetskega, ker Slovenci so bili le ena betva venetske rodline, to kar sedaj imenujemo staroslovensko, cerkvenoslovensko, starobolgarsko itd. bil je le jezik v Panoniji prebivajočih Slovanov, ki so iz srednje Rusije v 5. in 6. stoletju po Kr. se tam naselili bili... Praslavanskega jezika smemo le v onej dobi iskati,

ko je venetska rodina v pokrajinah stare Medie kot celotno truplo živela... Kdor je pravičen, mora spoznati, da neitalski elementi v Venetiščini stojé v neposrednejši zvezi z litoslovaniščino. (Letopis Matice 1876 st. 72.). Venetska plemena so v pradobi stanovala na dolenjem Istru (Donavi) in njihovi sedeži so segali skoz Panonijo, Norik, Karnijo do Ravene v gorenji Italiji, in v zapadu po Tirolskem do bočanskega jezera, katero se je velelo: lacus veneticus (venetsko jezero), kakor Pomponij Mela (50. l. po Kr.) in Ptolemaj (150. l. po Kr.) govorita, in koder je še dandanes v rabi ime »lädise« za ladjo. Polibij, najvažnejši vir za poznave starega zemljepisja, pravi, da so Veneti prastaro ljudstvo. (— *populus longe antiquissimus* — l. II. c. 3.), in da oni niso Kelti. Homer je uže hvalil lepo rejo venetskih konj v Malej Aziji (Paflagoniji), kder so bivali predno so v Evropo preselivi se najprej v Tracijo in potem do obal jadranskega morja prišli. Oni so ustanovili tempelj božanstvu Diomedu, (?) na izlivu reke Timave, podobnemu severoslovanskemu Svantevidu, kajti kakor je imelo to božanstvo pogansko b-lega konja posvečenega,*) tako so Diomedu belega konja darovali. Praznik Svantevidov je prenesen na krščanskega Svetivana (Kresni dan), isto tako so iz templja Diomedovega na reki Timavi prvi krščanski misijonarji postavili cerkev svetega Ivana (Štivan), kder je še dandanes dne 24. junija veliki shod in daleč okoli sloveč semenj. Tam v tistem kotu, kder izpod kraških sten reka Timav šumeče valove

*) »Hujus (Svanteviti) sacerdos peculiarum albi coloris equum titulo possidebat; hunc soli sacerdoti pascendi insidendique fas erat.« (Saxo, hist. Dan. XIV. ed Steph. 320.)

bistre ledeno mrzle vode izpod pečinstega žrela izhohljava, tam se zasveti prvi žarek svetlobe v zgozovini Primorja. Tam so svetlobo ljubeči Veneti čestili božanstvo svetlobe — Svantevita; od tam in iz bližnjega Ogledja pozneje sezidana je zasvetil prvi žarek krščanske omike, kajti prvi samostan benediktinov se je tam pri St. Ivanu sezidal; od tankaj so misijonarji navestitelji krščanstva po Krasu, in v spomin tega se je skoz stoletja ohranila navada, da so iz vseh kraških fará (župnij in duhovnij) vsaj enkrat v letu s procesijo in križi tja romali, kakor se nahaja pisano v župnijskih zapisnikih na Opčinah, v Tomaju, v Povirju in gotovo še drugih. Tržaški kapitelj je zadobil pravico imeti peto sv. mašo in daritev dne sv. Ivana v cerkvi štivanskej pri Timavi uže l. 1085, ko je patriarh Ulrich (Urb) I. bil od Ogrov razdejan cerkev zopet sezidal. L. 1770 nahajam pisano v župnijskem arhivu (pismoshramb) na Opčinah, da je škof tržaški Anton Ferdinand grof Herberstein prepovedal, da se ne sme več hoditi s procesijo in križi v Štivan (»ad S. Joannem Tubae«).

Dandenes morajo le one duhovnije, kar jih spada pod devinsko dekanijo, priti dne 24. junija (kresnik) v Štivan. Slovesno obhajajo Slovenci Kres posebno po Krasu, dekleta prepevajo o sv. Ivanu, fantje krese netijo; na strebah in nad kolonjami (glavnimi vrati) devljeje cvetice, monoknevinó dol povezveno, karomáč, ivanščice i druge. Isto pri drugih Slovanib, »kar nam kaže, da seza bistvo praznika uže v dobo jezikovega edinstva slovanskih narodov.« (»Kres« I. st. 6.). Na mesto poganskih bogov so prišli svetniki, ki so spominjali po lastnostih ali celó po imenu na prejšnje bogove n. pr. sv. Vit (in sv. Ivan) na Svetovitovo, sv. Vasilij (Blaž) na Valesovo

imelo svoje glavno letno zborovanje dne 25. maja t. l. v Pasjvasi (Dekani) pri Kopru s tem le s poredom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo o društvenem delovanju lansko leto. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev 3 pregledovalcev društvenih računov. 5. »Slovenci na Koroškem«, etnografske in jezikoslovne črtice; slikal g. prof. pl. Kleinmayr. 6. Razmišljanje starega skušanega školnika o šolskem obiskovanju; pojasnoval g. And. Vrtovec. 7. Upljiv na narodno blagostanje; predaval g. Zdravko Preložnik. 8. O šolskih vrtilih; govoril Polde Krapš. 9. Volitev društvenega vodstva. 10. Predlogi gg. družtenikov.

Zborovanja se je udeležilo 15 družtenikov in pevski zbor koprskih kandidatov. Po predsednikovem primernem nagovoru in pozdravu okrajnemu šol. nadzorniku g. Spinčić-u in prof. pl. Kleinmayr-ju, in potem ko sta se dva zapisnikarja izvolila, in ko je predsednik svojim namestnikom, ker ni bilo G. Praprotnika, g. Alojzija Bunc-a imenoval, nastopi društvena tajnica gosp. Jospina Sovdat ter bere poročilo min. leta, zapisnike in društvo od deželne šole sveta dole odloke. Iz tega poročila vidimo, da je imelo društvo v prvem letu svojega obstanka eno občno zborovanje dne 4. avgusta v Kopru, in dve odborovi seji, dne 20. okt. min. l. in 7. maja t. l. v Dolini. Društvo, kakor posemamo iz poročila, vedno je čuvalo, da postopa kolikor toliko taktno. V oktobru min. leta je sklicalo učiteljski shod v Dolino, da smo se dogovorili o učitvah v razna zastopstva pri uradni okrajnej učiteljski konferenci 27. okt. min. l. Ob smrti Bleiweisovej je svojo žalost brzojavnim potom izrazilo; društvo je k imenovanju g. prof. Spinčić-a okr. šol. nadzornikom po deputaciji dveh udov čestitalo in se mu pri tej priliki priporočilo za razširjanje slov. ljudskih šol v koprskem okraju. Društvo je nadalje stopilo v prijazno korespondenco z ljubljanskim in komensko-sežanskim učiteljskim društvom. Pri tej tajnični izjavi prebere predsednik č. g. družtenikom navduševalni »pозdrav« komensko-sežanskega učit. društva, kar se z enakim navdušenjem na znanje vzame. Društvo je imelo v min. letu 27 družtenikov; 17 pravih in 10 podpornih udov. Iz blagajnikovega poročila vidimo, da je bilo 17 gl. dohodkov, 12 gl. in 23 kr. stroškov. Ostane v blagajnici po tem takem 4 gl. 77 kr.; pristavši pa tudi še, kar je iztirjati, ima društvo pri vsem tem, da je imelo letos z nakupom društvenega pečata itd. mnogo stroškov, v gotovini 14 gl. 77 kr. Za pregledovalce društvenih računov so se izvolili: g. Anton Špan, g. Ant. Grahli in gosp. Angelina Vecchio, učiteljica v Škedenji pri Trstu.

Z referatom »Slovenci na Koroškem«, etnografske in jezikoslovne črtice, peljal nas je v duhu g. prof. pl. Kleinmayr v Koroško. Pokazal nam je blagi gospod hrabrega Korošca in zalo koroško deklico — žensko sploh v pravej narodnej opravi, v njihovih šegah in navadah. Naposled nas je seznanil g. poročevalec z razrejem koroških Slovencev, naštel zaslužne može na našem slovenskem polji itd. Ko je g. profesor tako prepričevalno, tako navdušeno govoril, vzbudil se je vseh nas spomin: tu imamo zopet pred seboj svojega ljubljene učitelja, ki nas prav tako podučuje, navdušuje za vse pravo in sveto, kakor pred leti v Kopru. Vsemogočni ga ohrani v trdni podporo našega društva še mnogo let!

Isto tako se nahajajo sledovi ženskih poganskih božanstev preneseni na krščanske svetnike povsod mej Slovenci in Primorji bivajočimi. Zlata Baba, ali Jaga Baba je bila kot mati bogov češćena, in odziva se v krščanski Materi Božji. Prijmka Babič, Babudar (in Babedar) je veliko po Istri, po Berkinih, bil je i v Trstu. Veliko je Babnih gor, Babinopolje pri Ložu, kjer je nekaj stalo mesto starih Japidov. Poseben praznik je bil spomladi, ko so jagličji (primula, trobentice) cveli, sedaj prenesen na Mater Božjo »Ognjenico« ali »Glavnenico« (dne 25. marca). V Trstu je bil za paganskih časov uže tempelj boginje Cibebe (mater bogov) in prva krščanska cerkev je bila posvečena Materi Božji (stolna cerkev), ki se je pozneje združila z cerkvijo sv. Justa. Slovenet so od starih časov imenovali svojo cerkev »Madonna del Mare«, kder se ni nikoli drugače, nego v slovenskem jeziku služba božja opravljala.

Kder hoče razvideti minolost našega naroda do jedra, ta mora preozgati vso njegovo ustno tradicijo, ki jo je v tolikem izobilju ohranil od roda do roda notri do naših dni. (Ljub. Zvon — S. Rutar str. 56.)

Celo knjigo bi napolnil, da le nekaj takih tradicij, ali ustnih izročil navedem, a dosti in čez zadosti sem povedal, da na laž postavim naše ljute nasprotnike, ki tré, da smo: »ibridi volgij, acozaglia senza nome, priva di tradizioni patrie e di idioma scritto« (Prospero Antonini »Il friuli orientale« 1865, p. 12.) — ljudstvo divje, sodrga brez imena, brez zgodovinskih izročil, brez pisma. — !?

(Dalje prihodajč.)

Izročivši predsedništvo g. Alojziju Bunc-u, stoji g. And. Vrtovec k deski in razmišlja idejo starega skušanega školnika o šolskem obiskovanju, vsled katere bilo bi otrokom, napredu v predmetih in vzgoji, roditeljem in učiteljem zdajno pomagano. Ker se pa ona praktična ideja z šolskimi postavami popolnoma ne ujema, ne stavi poročevalec nobenega predloga.

G. Zdravko Preložnik podal je nam pravo zrcalo, v katerem smo žive slike videli, kako more narodni učitelj k ljudskemu blagostanju pripomoči. Preobširno bi mi bilo vse na tanjko o tem poročati; Bog daj le, da bi oni referat v življenje stopil!

G. Polde Krapš je nam iz svojega jedernato sestavljenega referata, govoreč o šolskih vrtilih, mnogo koristnega in ob enem zanimivega in kratkočasnega povedal. Rekel je mej drugim, ako bi vsaka šola svoj postavni vrt in tudi za to delalnega učitelja imela, ne bi več bilo brati v šolskih knjigah o porednih Nebezkih in Pavlih, ampak bili bi samo pridni Petri. Slednjič stavi g. referent predlog, naj društvo naprosi okrajni šolski svet, da blagovoli izvesti saj kolikor toliko državne in deželne šolske postave, ki jasno govoré za tako potrebne šolske vrte. Predlog je bil sprejet.

Pred volitvami da predsednik 10 minut odihljaja v posvetovanje. Po posvetovanji želi g. okr. šolski nadzornik besedo. Spoštovani in ljubljani g. Spinčić je nam marsikoje društvene (glede lanskih prošelj na deželni šolski svet), in uradno koristne reči pojasnil. Na to se prično vršiti volitve. Izvoljeni so bili: predsednikom g. And. Vrtovec, podpredsednikom g. Alojzij Bunc, tajnikom g. Zdravko Preložnik, blagajnikom gosp. Jospina Sovdat in odbornikom gg. Mirko Anžlovar in Polde Krapš.

O zadnji točki: predlogi gg. družtenikov, oglaš se prvi g. Alojzij Bunc in pravi, da bi bilo dobro, da občni zbor določuje kraj in čas zborovanj, in ne odbor, kakor do sedaj. G. prof. pl. Kleinmayr meni, da je boljše, ker odbor uže tako polzevedu in zasliša želje družtenikov, ako ostane pri starem, sicer je vse društvo brez potrebe predolgo časa z mislimi in skrbmi obloženo in na oni dan navezано, katerega pri vsem tem še razne okoliščine v 4 ali celo več mesecih utegnejo predugačiti, preložiti itd. Društvo je na to odbor pooblastilo, še na dalje odločevati kraj in čas zborovanj.

Ko se ni več nobeden č. g. družtenikov za besedo oglašil, pojasni predsednik državne in deželne šolske postave glede šol. vrto, okrajnih učit. knjižnicah itd. Svetuje, naj društvo ponovi prošnjo na okrajni šol. svet za podružnico okrajne učit. knjižnice v Dolini. Tako navetuje tudi predsednik, da izrazi društvo željo na okrajni šol. svet, da uvede za slovenske šole v tem okraju boljši in pripravnejši Razinger-Zumarjev abecednik in soglasne stenske table mesto »Začetnice«. Priporočila tudi, da podpiramo kolikor mogoče časnik »Učit. Tovarši« v Ljubljani. Vse se odobri. Še-le ob 4. uri popoldne zatvori predsednik zborovanje s primernim priporočilom k delatnosti in trikratnim življovsklikom našemu presvitemu vladarju in šolskemu protektorju Franc Jožefu I.

Na to se je vršil skupen obed, pri katerem je v navdušenih govorih najbolj se poudarjala neumorna delatnost in morala mej učiteljsvom v šoli in zunaj šole. Pri skupnem obedu so zložili družteniki 5 gl. 10 kr. za »Narodni dom«, in tako mislimo pri vsakem zborovanju malo svoto na žertvenik domovine položiti. Bili smo vsi prav židane volje in še-le ob 7. uri zvečer smo se razšli v nadeji, da se bomo v kratkem zopet videli, v kar pomozi Bog!

Novi odbor tega društva je imel prvo svojo sejo dne 4. junija ob 9. uri zjutraj v Ospem s tem le dnevnim redom: 1. Vsprejetev in potrditev novih udov k društvu pristopivših. 2. Nakup društvene knjige v katero se bodo vsa društvena dela (referati) vpisavala. 3. Zahvala g. R. Millic-u v Ljubljani, ker je društvu 37 iztisikov društvenih pravil brezplačno blagovolil natisniti.

Odbor je z veseljem in veliko radostjo vsprejel in društvenim udom potrdil: okr. šol. nadzornika g. V. Spinčić-a, g. prof. J. pl. Kleinmayr-ja, g. prof. J. Milohnič-a, g. prof. F. Frankovič-a, c. kr. učitelja g. M. Kristofič-a, in učitelja g. Jos. Pertota.

Odbor je sklenol po nasvetu predsednikovem naročiti pri g. R. Millic-u v Ljubljani društveno knjigo za »šolsko kroniko« zlatimi črkami na čelu: Kronika »slov. učit. društva za koperski okraj«. Naroči si tudi primerni zapisnik. Odbor se po dostojnej poti g. R. Millic-u v Ljubljani za nepričakovano darilo zahvali.

II. Bistrica 2. junija. (Konec.)

»Da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvana«, veli pregovor, zaradi česar naj tukaj navedem nekoliko citatov iz leta 1871. Izdanih Haderlapovih »Raznih poezij«. Na strani 55. imenovanih poezij, nahaja se »Molitev« v katerej

se mej mnogimi drugimi neumnostmi tudi to le čita:

»Kam si me zapeljal, Gospod moj Bog!
Bolezni je poln zrak, in človeško srce je dom hudobije.
Grd je tvoj svet in stadi se mi do njega.

Iztrgaj obup iz mojega srca in pokaži mi pravo pot življenja.

Kajti hodim, in ne vem kodi, grem naprej, pa ne vem kam?

Kje pa so tvoja nebesa, Gospod?

Moje oko jih ne vidi, in neznane so mojemu srcu.
Jaz in moji bratje Te prosimo, povej nam, kaj nam je storiti, da pridemo v tiste kraje, kjer ni joka ne solza.

Poslji nam učenika, kajti mi ne vemo nič.
Neznano nam je, čemu smo rojeni, in kaj bo iz nas.
Trpimo in se trudimo, pa ne vemo zakaj.

Zraven tu navedene blodnje nahaja se jo v imenovanih (Haderlapovih) poezijah še vrlo mnogo, a menim, da je dovolj temu, kder hoče spoznati: da Gospod Bog ni zapeljivec, temu voditelj po pravej poti; da človeško srce ni dom hudobije, temu kot sedež vzvišenih čutov, misel in želja — tempelj sv. Duha; da vesoljni svet, kateri je delo božjih rok, ni nikaka gnjusoba, temu odsev neskončne lepote božje; da Bog obupa ni zasadil v človeško srce, temu človeška strast in prevelika hudobija, in življenja pravi pot pokazal mu je po svojem sinu in učenihi, katere je človeštvu dal; da človek dobro vé, kaj mu je storiti, ker mu je stvarnik učenike poslal, po katerih nauku naj se ravna; da je človeku po svojem svetem nauku pokazal njegovo pravo plačilo — nebesa; da je grešno dvomiti nad resnico, katero nam je sam Bog oznanjeval, da je nam uže od začetka razodel, kaj nam je storiti, da dosežemo cilj in konec, za kateri smo ustvarjeni; da nam ni treba zdihovati po učenihi, ampak poslušati in spolnovati to, kar nas uče; da je velikanska laž, da bi ne vedeli, čemu smo rojeni in kaj bo iz nas, ker namen našega življenja nam je Bog uže od začetka razodel; da trpimo za to, kar je več vredno, nego vse pozemsko blago — za zaklad, katerega ne morejo tatje ukrasti niti moliti snesti.

Čestiti gospodje in možje, kateri imate veljavno besedo ter občinstvo samo naj sodi, kateri pesnik je več zakrivil — oni, ki je pel:

»Svetišče najlepše je tvoje srce«

all oni ki je pel:

»Bolezni poln je zrak, in človeško srce je dom hudobije«.

Menim, da ga ni nepristransko mislečega človeka, kateri ne bi tega po pravici razsodil ter izrekel nepristransko sodbo: Gregorčič je pel, kar je sama sv. cerkev za istino spoznala in uže nad osemnajst sto let svojim vernim oznanuje; a Haderlap je pel, kakor bi ne bil smel peti, in kar bi po vsej pravici bilo smelo priti pod duhovensko cenzuro. Konečno se uporabimo opozoriti na pasus, v dotičnem »Slovenca« priobčeni, da slovenski duhovni oporekajo čestitki v »Slov. Narodu« in »Slov. Gospodarju« ter mu istino tega odločno zanikamo, kajti eden duhovne še ne reprezentira vse duhovščine in pa najpoglavitejšega manjka, da bi ta oporeka bila resnična in veljavna — kaj — mora vedeti gospod urednik »Slovenca« sam. Vsakako pa radovedno pričakujemo na polu napovedane njegove sodbe, o S. Gregorčičevih poezijah. Na svidenje!

Resnicoljub.

Škofjaloka dne 13. junija.

7. t. m. je nenadoma počastil naše mesto priljubljeni naš deželni načelnik g. Winkler, nobeden ni vedel za njegov prihod. Kakor blisk se je raznesla vest po Loki, da je prišel visoki gospod, in da je ljudstvo navdušeno pokazalo gorko sočutje deželnemu prvomestniku, tega mi ni treba omenjati. Njegova prva pot je bila v občinski urad, spremljala sta ga okrajni glavar iz Kranja in grof Pазze iz Ljubljane. G. župan Mohar jim je bil voditelj povsod. Prišedši iz občinskega urada je obiskal mestne deške šole, stavlil več vprašanj ter se prav hvalevredno izrazil. V nunskih šolah ni bil nič manj iznenaden na uspeh deklic v vseh strokah ter je izrekel prijazno zahvalo nunam za njih trud in dober uspeh. Priznati pa tudi mora sleherni, da so nunske dekliške šole v Loki izvirne, bodi si normalne, kakor notranje izobraževalne, vsled tega prihaja tudi od leta do leta več deklic iz vseh dežel v nunske izobraževalni zavod. Ko je g. deželni načelnik še na gradu tamošnje urade in žandarmerijo ogledal, počastil je g. župnika v farovžu, po pohodu pa je bil na Šte-marjih skupen obed. V hipu se je vse pripravilo, da so pri obedu topiči pokali, kar je iznenadilo g. Winklerja tembolj, ker ni svojega prihoda nobenemu v Loki naznanil. Popoldne ste se odpeljale dve kočiji, v prvej deželni načelnik in mestni župan, v drugi pa okrajni glavar in grof Pазze v poljansko dolino, da pregledajo, kako bode bolje speljati cesto na Tolminsko. Zanimal se je za vsako stvar, po-

vpraševal za vse važne stvari, kar gotovo ne ostane brez dobrega nastopka. Zvečer se je vrnil zopet s poštnim vlakom v Ljubljano.

Žalostno zločinstvo se je pripetilo na sv. Rešnjega telesa dan v Godešču. V nekeji hiši biva blazen človek, ta je na praznik drva cepil; ko sestra od processije iz Loke pride, pokara ga, da na tak praznik drva cepi in mu hoče sekuro vzeti iz rok. Brat, razsrjen, udari jo po glavi dvakrat s polenom, da je drugi dan umrla. Še žalostneje pa je bilo 9. t. m. v selskej dolini, fantje so se mej seboj stekli, enega so ubili in dva hudo ranili. Kaj je uzrok temu? Nič drugega, nego slaba odgoja, roditelji bi morali bolj paziti po nekaterih krajih po kmetih na svoje otroke ter jih brzdati, dokler je le mogoče in jim ne privoliti vsake stvari. Nekateri roditelji so pa še taki, da se jim nekako dobro zdi, ako vidijo sina, da se šopiri in uplje po noči okoli in se postavlja, ko petelin na gnojišču. Po kmetih je potreba strogeje postopati, ker ni priilke, da bi se otroci v kakem društvu likali itd. — vendar upanje nas oživlja, da se počasi na bolje obrne.

Pavlič.

Iz ptujskega okraja 8. junija.

Binkoštni ponedeljek je bil Slovincem ptujskega okraja radosti in veselja dan; ta dan smo se sešli z svojimi brati, kateri so prišli iz Grada, Maribora, Celja, Ormuža, Središća, Konjice itd. prvokrat v »Narodnem domu«, pri svojem ognjišču.

Zgodovina prvega »Narodnega doma« mej štajerskimi Slovenci je kratka, a vredna, da se nje spominamo. Ptujski »Narodni dom« je lastnina ptujske narodne čitalnice, koja je ena najstarejih mej svojimi sestrami na slovenskej zemlji, kajti stoji uže več, nego dvajset let. Ako tudi je toliko let srečno dočakala, in četudi je bilo nje življenje skozi več let lujno in vse meščanstvo brez razločka narodnosti obsegajoče, vendar je zadnja leta hirala, in videti je bilo, kakor bi jo tria bolezni, katerej ni zdravila. Slovenci so bolezen takoj spoznali; bilo jim je jasno, da čitalnica potrebuje tal, trdnih in njenemu razvitku ugodnih, da potrebuje svojega ognjišća sredi mesta. Večkrat so se pogovarjali, kde bi se nastavila čitalnica, katera se je zadnja leta morala pomakniti iz mesta v predmestje Kanifa, da bi bila sredi mesta središće Slovencev, kojih je velika večina v okraju. Pripeti se, da pride nekdanji hotel »Stadt Wien« po javnej dražbi na prodajo. Čitalničarji se zopet posvetujejo o nakupu hiše za čitalnico, imenuje se »Stadt Wien« in vsi so za njega. A kde dobiti potrebne novce, kde jih dobiti naglo in pod ugodnimi pogoji? Čitalničarji podpišejo in zagotove čitalnici posojila, katera se imajo vplačati v dveh letih; za taka se prosijo tudi drugi rodoljubi in v osmih dneh je potrebna svota podpisana in pogodba sklenena. Ko nemurji in ptujski Nemci to novico zvelo, hipoma se je njih sovraštvo do Slovencev podvojilo; da so se Slovenci ali »vindišarji«, kakor jih ti »olkancija« nazivljejo, sredi mesta nastanili, da si hočejo narediti »narodni dom«, imenovali so »windische Frechheit« — slovensko prodrznost. Ta besnost izvirja iz tega, ker hočejo dati mestecu Ptuj celo pruskonemški značaj, kar se vé, da leuko ne gré, in k čemur »Narodni dom« nič ne pripomore. Slovenci se za surovosti nemčurjev in Prusov niso brigali; ko so hišo dobili v svojo last, začeli so jo takoj popravljati. Pri tleh, kder so bili preje magazini in hlevi, naredili ste se dve veliki in lepi dvorani za restavracijo in kavano, kuhinja in prodajalnica. Prvo nadstropje, koje ima devet sob in eno sobano, ostalo je nespremenjeno. Na dvorišču se je postavilo stanovanje za hišnika, hlevi za konje in drvarnice, a pri vsem tem je dvor še prostoren in ličen. Čitalnica ima v prvem nadstropji sobano in dve sobi za svojo rabo, drugo je dano v najem.

29. maja smo imeli v novih prostorih prvo slavnost. Ker smo se sešli v svojej hiši, ker nam je bilo vreme ugodno, ker smo imeli slovensko mladino graškega vsučilišća in druge odlične Slovence v svojej sredini, zato vrstimo ta dan mej najlepše, kar jih je ptujška narodna čitalnica imela dosedaj zabeležiti. Poveljal je slavnost izvrstni govor blagega župnika B. Raič-a in izborna petje graških in ptujskih pevcev. Da je bil Raičev govor do srca segajoč, pričale so nam solze, katere smo videli na mnogih obrazih, pričala nam je tihota, s koje se je govor poslušal, pričali so nam klici, koji so polnili dvorano, ko je govornik končal. Govor in petje je vse poslušalce v polnej meri zadovoljilo; govorniku in pevčev čast in hvala!

»Narodni dom« v Ptujju pa bodi središće Slovencev, radovanja kraj! »Narodni dom« ne bodi nikdar zapuščen, v njem naj se goji ljubezen do domovine in naroda, v njem naj se goji vse one kreposti, katere dovajajo narod slovenski do prave veljave in sreče! »Narodni dom« bodi vidno znamenje, da se tudi z malimi

in slabotnimi močmi marsikaj dožene, da morajo Sloveni povsodi in vselej združenimi močmi delati!

Politični pregled.

Notranje dežele.

12. t. m. so se odprli *deželni zbori* goriško gradiščanski, tirolski in štajerski.

Čuje se, da vlada letos še ne predloži sklepa o *volitvenih reformi cesarju v potrjenje*, ker bi s potrjenjem morala razpisati nove volitve v državni zbor. To pa zdaj zaradi raznih vzrokov ne bi jako ugodno bilo. Mi menimo, da bi boljše bilo, ako se zakon hitro potrdi, ker bi sicer fakičozna opozicija obrekovala, ščuvala in vodo na svoj mlin napeljavala.

Oi *štedilne komisije* se poročajo, da dela na to, da se zlažajo v upravi opravila in pri sednjih, da se razširi samouprava in zmanjša število uradnikov. Pravde o malenkostih se imajo izročiti posebnim mirovnim sodnijam, gotova opravila osrednjih oblasti se izročijo deželnim namestništvom in deželnim odborom. Število deželnih namestnikov in vlad se ima zmanjšati, kakor tudi število okrajnih gospodov, področje županij pa razširiti. Davkarski uradi se imajo bistveno predrugačiti. Komisija bo predloge stavila še le potem, ko vsa svoja dela izvrši.

Dunajski judovski časnik so najplodovitniši v ščuvanju, vtkajo se zato tudi prav radi v verske zadeve ter spotikajo ob krščanskih verskih obredih, ker to je — liberalno! O priliki sv. Rešnjega telesa procesije je opazila stara grešnica «Neue freie Presse» da je uže čas, da se konec stori takim zastarelim, nedopustljivim navadam, ki ne pristajajo več svetovnemu mestu. Kaj pristuje, ali ne pristuje, tega se Dunajčanje in sploh krščani pač ne bodo učili od judov, i najmanj od «Neue freie Presse». Tako nesramna proslaznost je vredna kazni, katera jej tudi ne otiče. Se li je pri tacin izjavah čuditi, da se judje proganjajo?

Naša *demokratsko-liberalna stranka ali fakičozna opozicija* je dospela do skrajne meje; nje apostol, zloglasni Schönerer je zadnje dni v Vraščah na Prusko-silezskem razvijal svoj nemško-avstrijski gospodarski program i svoj družini veleizdajskimi frazami rekel, da se zdaj mora Dunaj oteti, ker je Strassburg uže otet. In taki gospodje hočejo vladati Avstriji! taki gospodje, ki hodijo na tuje klicati tujce, naj se polaste naše države! Na to severno irredentno bo treba skrbno paziti. — Veselo je pa to pri tem, da se nemško ljudstvo vedno bolj obrača od veleizdajskih kričačev, to pričajo posebno razni shodi na Dunaji; tudi mnogo mož, ki so poprej pripadali tej stranki, začelo jo je hudo obsoditi, in dr. Fischhof svari Dunajčanje ter jim kliče: prestolno mesto more le tedaj napredovati, ako je na čelu take Avstrije, v kateri imajo vsi narodi enake pravice.

Čehi so pri volitvah v *pelzensko trgovinsko in obrtniško zbornico*, in sicer v obrtnem odseku s 1600, in v trgovinskem odseku s 70 glasovi zmagali. Ta zmaga je velepomembna.

V *Loovu* se ta teden vrši *velika pravda* zoper enajst imenitnih *Rusinov, zatoženih veleizdajstva*. Državno pravništvo jih namreč toži, da so v porazumljivi s ruskim ministrijalnim uradnikom Miroslavom pl. Dobrzanski-jem delali na to, da bi se Galicija, Bukovina in severna Ogerska odtrgala od Avstrije, da bi se državi nakopala nevarnost od zunaj, znotraj pa zanetili upori.

O *naseljevanju ruskih judov* bo vlada na to gledala, da se daljnemu naseljevanju meje postavijo, da se iz mesta Brodi naseljeni judje odpravijo, in se ubrani naselitev judovskega proletarijata v avstrijsko-ogerskih deželah. Beguni, ki se ne presele v Ameriko, odpravijo se čez mejo v prejšnjo domovino.

V *ogerskem državnem zboru* se časi godé čudne reči. Tako sta se nedavno sprla znani Istoczy in Wahrmann zaradi necega govora in prišlo je do zausnic in dvoboja mej tema poslanecema. Taki razpori so zelo žalostni, ker jemljemo spoštovanje poslancem in vsemu državnemu zboru; ljudstvu pa dajo pohujšanje.

V *Zagrebu* so praznovali 13. t. m. god znanega Starčevića; pri tej priliki se je unel prepri in pretep mej dijaki i policijo; dva stražnika in šest ali sedem dijakov je bilo hudo ranjenih; selemnajst dijakov so zaprli.

Vnanje države.

Na *Srbskem* so bili vsi izstopivši, vladi nasprotni poslanci, zopet izvoljeni v skupščino. Vlada skoraj gotovo izreče volitve za postavno neveljavne in pokliče v skupščino deset vladnih kandidatov, ki so dobili zadostno število glasov. Ministri so vsled tega hoteli odstopiti, ali kralj jim prošnje in hotel ualjšati. — Na Srbskem so nastale toliko zmešnjave, da jih ne bo lahko z lepa rešiti, batí se je tudi tam krvave svape.

Bolgarski knez Aleksander je prišel 14. t. m. iz Petroburga na Dunaj.

Ruski minister notranjih zadev general Ignatjev je odstopil i na njegovo mesto bil imenovan akademije načelnik, *grof Tolstoj*.

Moskovsko razstavo je 11. t. m. silen vihar zelo poškodoval. Mej viharjem je vstal v mestu požar, ki je 100 hiš vpepelil.

Razmere mej *Rusijo in Vatikanom* se vedno boljšajo. Ruska vlada je prognanega škofa Borovskega zopet poklicala na njegovo prejšnje mesto v Žitomir. «Czas» govori zaupljivo v rusko-poljskem pomirjenju ter pravi, če tudi nova sprava mej Rusijo in papežem ne prinese vsega, česar želimo, vendar je vsaka olajšava koristna in vredna, da jo cenimo. Sprava v cerkvenih zadevah bo prvi korak nove ruske vlade, da se uvede red in pravica v upravo poljskih dežel.

O priliki *Garibaldijeve smrti* so hoteli izseljenci iz Avstrije v Rimu pokazati, da «Irredenta» še živi, zato so po oglih nabijali plakate, katere je pa policija potrgala.

Nemški državni zbor je Bismarkov predlog, glede monopola na tabak, s 276 glasovi proti 43 zavrgel.

Francoska zbornica je zadnjo soboto sklenola, da se smejo sodniki odstavljati in da se bodo odslej volili na pollagi občne volilne pravice. To je sedanjej vladi hud udarec in voda na Gambetin mlin.

Francosi so si osvojili trdnjavo *Hanovi* v cesarstvu Anam po kratkem boju.

Na *Irskem* so prišli na sled velike feniške zaroti, katere namen je pomoriti prve osebe irske vlade. Namestni kralj nikoli ne gre iz hiše brez policijske straže. Veliko feniških agentov je prišlo iz Amerike in Irca pritiskajo na to, da bi zjedinjenih držav vlada protestirala zoper Gladstonov zakon, po katerem se imajo smiljivi tujci z Irskega odpravljati.

Na *Irskem* se duhovi nečejo pomiriti, vedno se sliši o napadih in umorih zemljiških zakupnikov.

V *Egiptu* je 11. t. m. počila vataja, in sicer v Aleksandriji. Arabci so napadli Evropejce, boj je trajal 5 ur; še le potem so prišli redni vojaki, razkropili napadojoče Arabce in red napravili. Kolikor je znano dozdej, bilo je usmrtenih 49 Evropejcev in 5 Arabcev, ranjenih pa 80 Evropejcev in 23 Arabcev. Mej ranjenimi so angleški, grški in italijanski konzul, tudi so proga avstrijskega konzula je bila napadena.

Poznejša poročila iz *Egipta* trde, da je bilo v boju 11. t. m. nad 100 mrtvih. Boji se od tega dne niso ponavljali, ali nevarnost je velika zato Evropejci zapuščajo Egipt.

Guineaj, morilec severno-amerikanske republike načelnika, ima biti 20. t. m. obešen. V ječi se prav po ameriškansko vede. V kaligrafčnih pismih vabi ljudstvo, naj pride gledat, kako bo star Rimljan umiral, da je obžalovanja vredno, da mora tolik rodoljub umreti. Pase se prav skrbno, da bo dobro rejen in zdrav, da nobeđen ne bo mislil, da se smrti boji. Načelniku preti, da ga ustrelí s tako kroglo, ki gotovo smrtno zadene.

DOMAČE STVARI.

Volilcem v okolici! Volitve bodo v nedeljo za I. okraj v šoli pri Sv. Jakopu; za II. okraj v siromašnici, za III. okraj v javnem vrtu, za IV. okraj v šoli v Rojanu, za V. okraj v šoli na Občinah za VI. okraj pri okrajnem načelniku na Proseku; povsod od 9. ure, zjutraj do 2 ure popoldne, le na Proseku hode volitev, od 2. do 6. ure popoldne. Torej ne bode v *Križu* in v Bazovici volitve, kakor nam je bilo zagotovljeno, ampak ostane vse pri starem, kakor je bilo drugo leta.

Volilci naj pazijo, da dobé volilne liste (škede) do sobote, kedor jih ni še dobil, oglasi naj se najdalje v soboto do 2. ure popoldne v imenovanih volilnih lokalih, ker kesneja bo prekesno. Volilci naj imena natančno tako pišejo, kakor so zapisana na plakatih, ki so po okolici nabiti, ker sleparji bodo mej njimi, ki jim bodo hoteli pisati «Pegan» mesto Pagan, i. t. d., ako pa niso imena natančno pisana, potem so glasi zgubljeni.

Pri volitvah v drugem razredu je z vsemi kandidati prodra progresova stranka, kakor drugače nobeđen ni mislil, vendar s to volitvijo ta stranka še nema večine, ker v I. razredu pričakujemo zmage konservativcev in potem bodo volitve v okolici odločilne. Pri *volitvah v I. razredu* zadnji četrtek je zmagala patrijotična stranka sijajno. Otdanih je bilo 163 glasov; izvoljeni so bili: *Benigher* z 101, *Borghí* 106, *Buchreiner* 85, *Dimmer* 108, *Lunardelli* 101, *Mausler* 110, *Morpurgo* 101, *Politzer* 89, *Ralli* 106, *Righetti* 105, *Rittmeyer* 113, *Stalitz* 88 glasovi.

Dosedaj imajo «Progressovci» 26, patrijotična stranka pa 22 poslancev in volilci okolice otičajo zdaj se svojimi 6, poslanci, ako bode večina na patrijotičnej stranki, ali pa na lahonskej strani. *Slovenci, pomislite, v Vaših rokah je zdaj, da rešite čast Trstu!*

Dr. Goracuchi se ni še zadosti osmešil; zopet je v nedeljo v Škedenji na «lokandi» plačeval pijačo; ljudje so pili, a drug za drugim so se poslovili od g. doktorja po francosko, samo eden je pokazal figo in pristavil: «questo per Goracuchi, na kar se je ubogi kandidat silno prestrašil, in nekda rekel svojemu adjutantu: «Mi pare che abbiamo male speso i nostri bezzii». V ponedeljek je slišal nek okoličan, kako se je g. dr. Goracuchi menil pod Škedenjo z omenjenim adjutantom blizo tako le: adjutant K....č; «Qua ghe vol bezzii». Dr. G.: «Corpo di bacco, questa gente beve come le rane, cosa credete che il danaro mi fa il d....o. Questa cosa mi costa già abbastanza; domani vi porterà certo F....un importo, che però deve servire per comprare le sch.... Vtorek je razposlal Goracuchi slovenske razglase do volilcev, in volilci so jih večinoma prinesli nam. Veseli nas, da Goracuchi zna tudi slovensko. A to je čudno, da «Progressovci» znajo slovensko samo ob času volitev, drugače jih mrzlica trese, če slišijo kako slovensko besedo. Ne vemo, ali nas Slovence držé za tako neumne, ali pa so sami tako predrzno-neumni. Se li Goracuchi še spomina leta 1868 in onih časov, ko je nasvetoval, da bi se perilo rajše vozilo na parniku v Milje, samo da se okoličankam vzame grenak košček kruha? Ali pri takih antecedencijah ni prav nesramnost, da mož kandidira v okolici?

Zapria je policija v četrtek dva kričača v gospodskaj suknji, ki sta z drugimi na velikem trgu znanemu *Hermetu* v čast kričala: «Evviva Hermet!» Tudi mej volitvijo v III. razred so hoteli Italijanci demonstrirati, pa so jih veterani, ki so bili na galeriji, paralizirali s protij demonstracijo. V Trstu bi prišlo še do bojev à la 1868, ako bi volitve le še 4 tedne trajale.

Parnik «Garguano» je zadnji vtorek pripeljal iz Dalmacije 5 ranjenih in 53 bolnih vojakov, ki so bili prepeljani v vojaško bolnico. **Avstrijska vojna okopnica «Laudon»** je v sredo odplula v Aleksandrijo, da bode varovala avstrijske podanike; čujemo, da pojdejo za njo še druge, ker je nevarnost Evropejcev v Egiptu velika.

«Pandora», novo največje Lloydovo ladijo, spustili so v morje zadnji četrtek v Lloydovem arsenalu, a obtičala je na polu pota.

Društvo Lloyd je poslalo tri velike parnike («Achille», «Minerva», «Ettore») v Aleksandrijo, da bodo na razpolaganje Avstrijcem in drugim Evropejcem, katerih življenje je pri ondotej rabuki v nevarnosti.

Velika obravnava vrši se se zdaj v Trstu pred porotno sodnijo. Zatoženi so ti le: Fran Gorliero iz Carigrada, dr. Jan. Mazzorana, magistratni uradnik v Trstu, Dragonitsch, trg. agent iz Trsta in Henrik Piccoli, trg. agent iz Trsta. Ti ljudje so pod neko sleparsko firmo: «Banco Triestino di credito commerciale» mnogim trgovcem po vsem svetu «izsvindlali» različnega blaga, začeni pri robelu do zlateneter denar, katerega so dobili na tak način, mej seboj delili. Mi se spominjamo, da smo v slovenskem listu čitali naznanilo te lepe firme in da smo svarili slovensko občinstvo, naj takim firmam ne gre na limanice. Mi smo to firmo uže poprej svetu razkrili, nego jo je zasačila policija, ker mi smo precej v začetku nje delovanja občinstvo svarili pred ono «banko» ter svetovali, da naši ljudje, predno v Trstu komu kaj zapajo, saj pri našem opravištvu poprašajo. — Pokazalo se je, da smo prav imeli in tudi komu koristili. O tem interesantnem procesu poročamo kesneje bolj obširno.

Za novega župana v Gorici je bil predzadnji petek v tajnej seji izvoljen *Maurovich*, na mesto dr. *Deperisa*, ki se je, kakor smo uže poročili, županstvu odpovedal.

Kmetijsko predavanje bo imel g. Kramar 18. t. m. na Premu. K udeležbi se vabijo bližnji in oddaljeni kmetovalci in vsi za kmetijski napredek uneti rodoljubi.

Vabilo. Podpisano predsedništvo vljudno vabi vse p. n. č. gospode društvenike v izredni občni zbor, ki se bo vršil dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne v društveni dvorani, Dnevni red. 1. Sporočilo tajnikovo; 2. Sporočilo denarničarja; 3. Volitev novega predsednika, odbora in pregledovalcev računov in njih namestnikov; 4. Posamesni nasveti. Zarad važnosti dnevnega reda predsedništvo pričakuje vsestranske vdeležitve.

Imenovanje. Č. g. *Peler Urh* je imenovan za prošta v Novem mestu, č. g. dr. *Go-*

gala za kanonika ljubljanske stolne cerkve č. gg. dr. *J. Kularic*, vodja avgustinskega zavoda na Dunaji, in dekan *J. Tomaz* v Moravčah, pa za čistna kanonika.

Šeststoletnica kranjske dežele, kar je pridružena Avstriji, obhajala se bo meseca julija prihodnjega leta.

Banket na čast Ljubljanskemu županu g. Grasselliju je bil zadnjo nedeljo jako sijajen. Uteletžilo se ga je 131 narodnih volilcev. Dvorana v Tavčarjevi hiši je bila krasno odličena z cesarskimi, narodnimi, deželnimi in mestnimi zastavami, zelenjem in cveticami. Prvo napitnico je napil dr. Papež, prvomestnik odbora za banket, cesarju. Napitnica se je navdušeno sprejela s trikratnim žvioklicem in vojaška godba je svirala cesarsko himno. Drugo napitnico je napil dr. Zarnik, zbran za stoloravnatelja, novemu ljubljanskemu županu, ki je zahvaljujoč se nazdravil Ljubljani i njenemu prebivalstvu. G. Kušar je nazdravil nepridužjočemu deželnemu načelniku, g. Winklerju. Potem se je prebralo mnogo došlih telegramov in pesem, katero je zložil za to slavnost izvrstni naš pesnik S. Gregorič, kateremu so na predlog g. Fr. Potočnika pri banketu zbrani volilci telegrafično izrekli zahvalo za **prekrasno čestitko**. Na predlog g. Zarnika se je izreklo sedanjej vladi zaupanje in to telegrafično sporočilo grofu Taaffeju. Ta telegram se je tako le glasil: «Die beim Bürgermeisterbankette versammelte Wählerschaft Laibachs drückt Euer Excellenz ihr vollstes Vertrauen aus und dankt für Ihr erfolgreiches Bestreben, Frieden zwischen den Völkern herzustellen». Grof Taaffe je odgovoril: «Für den Ausdruck freundlicher Gesinnung besten Dank». Vršila se je potem zdravica za zdravico, vsacemu se je bralo veselje na obrazu in videlo se je, da je up na lepšo bodočnost mesta Ljubljane i našega naroda navduševal vsa srca.

Cesar pa slovenski jeziki. Pred nekimi dnevi sta prišla dva kmeta iz Novo-meške okolice na Dunaj, da bi cesarja prosila pomoči v nekej zemljiško-odveznej zadevi. Nobeđen izmej njiju ne ume besedice nemški in ne zna ni brati ni pisati. Na dunajskem kolodvoru najdeta k sreči postrežčka, ki je doma iz Kranja in ju pelje seboj, da pri njem prenočita. Drugi dan ju pelje k našemu na Dunaju bivajočemu rojaku dr. K., katerega prosita, da bi jima preskrbel pristop k cesarju. Pelje ju v kabinetno kancelijo, kder se jima naroči, da naj prihoitnji dan prideta. G. K. jima je priporočil, naj se preskrbita s tolmačem, ki ju bode spremljal k cesarju in mu njuno prošnjo nemški povedal. Drugi dan po avdijseni prideta g. K. pravil, kako sta opravila. Omenjeni postrežček se je bil pač praznično opravi, ter ju je spremlil v dvorno palačo, k cesarju pa ni šel ž njima, ampak sta šla čisto sama. Kako pa so govorili cesar, vpraša ju g. K., po nemški, ali ne? Prav po domače, kakor mi govorimo, odgovorita kmeta, ki se jima ni zdelo prav nič čudno, da cesar s slovenskim kmetom govori slovenski. Pred njima bil je pri cesarju neki priprost Hrvat. Naša slovenska kmeta je ganila tudi velika prijaznost cesarjeva, in rekla sta zavzeta: Kako dobro bi bilo, ko bi bili tudi uradniki tako prijazni in dobri z ljudmi, kakor so naš presvitli cesar! Po avdijseni se jima je reklo, naj gresta v kabinetno kancelijo, kder sta dobila še vsak nekoliko goldinarjev za popotovanje.

(«Slovenec».)

Josipa Jurčiča zbrani spini so na prodaj pri *Giontiniji* in velja «Deseti brat» 1 gid., «Rokovnjači» pa 50 kr. Ker je zlasti prva knjiga pošla in je ni bilo nikder dobiti, bode ta nova v prav lepej obliki in na trdnem papirji lično tiskana izdaja posebno ugajala našemu občinstvu, kateremu je s tem podjetjem dana prilika, si omisliti in prirediti slovensko knjižnico, kakeršne često krat pogrešamo v narodnih staniščih, kder nahajamo nemške, laške in francoske lepo vezane klasike, slovenskih pa ne. Naj tedaj vsakdo seže po tem prelepem Jurčičevem romanu! V Trstu se dobivajo v knjigarnah Coen et Sohn in Iul. Dase.

Toča je v nekaterih krajih na Štajerskem naredila ogromno škodo. Sloviti lutomerski vinogradi so tako pobiti, da je cesar 4000 gid. ondotejnim stanovalcem v pomoč poslal.

† **Dr. Rapoc**, znani stajerski rodoljub je 30.000 gold. zapustil za dijaške ustanove mariborskega in šoštanjkega okraja.

Slovenskega taborja v Celji ne bo, ker ga graško deželno namestništvo ni dovolilo.

Slovenski štajerski pošpolk Litzelhofen, št. 17. bode slavil letos 200 letnico svojega ustanovljenja. Uže leto potem, ko je bil ustanovljen, namreč 1683, odlikoval se je pri bramb Dunaja zoper Turke; in v mnogih poznejših vojnah si je pridobil večno

slavo, vzlasti pa pod Radeckijem l. 1848-49. Ta slavni vojskovodja je polk 47. v takej časti imel, da se je vselej odkril, ko je polk pred njim defiliral. — Minolega tedna, ko je bila velika revue na Dunaj, vedli so se naši Štajerci tako lepo, da jih je cesar javno pohvalil. Veliko navdušenost je mej njimi obudilo, ko je cesar nekaterim vojake slovenski nagovoril.

Adria. Von Amand Schweiger — Lerchenfeld. A. Hartlebens Verlag. Wien. Te knjige smo dobili 2. 3. in 4. zvezek, v katerih se nahaja lep popis Trsta, Ogleja, Pula i. t. d.

Archiv für Heimatkunde. Von Franz Schumi. Izišla je 6. pola, v kateri se nadaljuje »Beiträge zur Geschichte von »der Mötting und von Sichelburg«, in se pričinja zgozlovina župnije Blagovice na Gorenjskem.

Vienac zaplenjen. Zagrebški beletriški list »Vienac« od 10. t. m. je bil zaplenjen zaradi nekega političnega članka o Aksakovem i naložilo se je g. uredniku, da mora položiti za politične liste določeno kaveljo, ako hoče, da bo njegov list dalje izhajal. Deželna vlada pa je na priziv to zahtevanje uničila.

Tržno poročilo.

Kava — malo kupčije ene šibke, ni videti da bi se kaj obračala ta kupčija na bolje. Rio gl. 38 do 64, Java gl. 68 do 72, Portorico gl. 79 do 96, Ceylon gl. 87 do 95.

Olje. — Cene šibke, ker ni dosti prašanja. Namizno gl. 59 do 63, jedilno gl. 38 do 45, bombažno gl. 32 do 37.

Sadje — brez spremembe, kupčija neznatna. Pomeranje, limoni gl. 5 do 8, rožiči gl. 7 1/2, fige v venih gl. 17 do 18, mandlji gl. 82 do 85, rozine sultan gl. 38 do 46, cebe gl. 20 do 35, opna gl. 19 do 20.

Riž — v slabem obrajtu, cene slabe. Italijanski gl. 14 do 21, indijski gl. 11 1/2 do 14 1/2.

Petrolej — prodaja se po tržnih cenah, ki utegnejo se poskočiti, denes velja uže gl. 9.60.

Domaci pridelki. — Fižol se prodaja zopet po nižjih cenah. Koks gl. 13, bominas gl. 12, rudeči gl. 11 do 12 1/2, beli gl. 10 1/2, zeleni gl. 11 do 12, mešani gl. 8 do 9 1/2. Maslo gl. 80 do 104, Korup novi gl. 6 do 7.

Zito. Ker ni vreme ugodno in prašanje po žitu pičlo, zato so cene še padle. Pšenica ruska gl. 11 1/2 do 12, koruza gl. 8 1/2 do 9 1/2, rž gl. 8, oves gl. 8 do 9.

Seno in slama. — Seno gl. 1.20 do 1 1/2, slama gl. 1.10, škopa gl. 1.60

Dunajska borza

Enotni drž. dolg v bankovcih 76 gl. 60 kr. Enotni drž. dolg v srebru 77 » 25 »

Zlata renta 94 » 50 » 1860 državni zajem 130 » — »

Delnice narodne banke 8.25 » — » Kreditne delnice 3.23 » 80 »

London 10 lir sterlin 120 » 30 » Napoleon 9 » 59 1/2 »

C. kr. cokin 5 » 65 » 100 državnih mark 58 » 80 »

Katarina Žiberna

rojena Godina, umrla je n. junija na Verdeli, po dolge bolezni. Ranjka je bila porojena 23. Vnetoka 1837, in se je poročila 17. junija 1861 z Lavrencom Žiberno, posestnikom pri sv. Ivanu. Bila je svojemu možu vedno zvesta in ljubezniva družica, svojim četrim otrokom Francetu, Rudolfu, Janezu in Mariji skrbna in blaga mati in odgojiteljica. Ceni in spoštovali pa so jo tudi vsi, kateri so jo poznali. Priča temu je bil njen slovesen pogreb, ki se je vršil 12. t. m. popoldne ob 6. uri od doma k cerkvi sv. Ivana. Sešla se je velika množina zalujočih sorodnikov, prijateljev in znancev. Rakev (trugo) so nesli udje I. pogrebnega društva na Verdeli, zadi za njo pa je svetilo 24 botric z voščenimi svečami, in potem je v dolgi vrsti sledilo drugo občinstvo.

Vsem čestitim spremljevalcem, posebno pa zgoraj imenovanemu društvu se srčno zahvaljuje, in predragro ranjko Katarino v pobožen spomin priporoča

Zaluojača rodbina.

Bog daj pokojnici večni mir in pokoj!

Št. 230. o. š. s.

Razpis službe.

Začetkom prihodnjega šolskega leta se namestijo te le definitivne učiteljske službe III. plačilne vrste z dohodki po postavi 4. marca 1879 št. 9 in sicer:

Služba učitelja na štirirazrednici v Sežani, na enorazrednicah v Storjah, Velicemolu in Skopo-Koprivi in služba učiteljice na štirirazrednici v Sežani.

Prošnja naj se po predpisanej poti pri c. k. okr. šolskem svetu v Sežani vložijo, v dobi 6 tednov po prvem razglasenju tega razpisa v »Osservatore Triestino«.

C. k. okrajni šolski svet v Sežani dne 10. junija 1882.

Stanovanje in brano

dobita dva dijaka po ugodnej ceni pri podpisnem; v družini se govori: slovensko, nemško in laško. Več se izve v prodajalnici

Antona Konobel zraven »Hotel Evropas«, 4-1

Razglas.

Podpisani gospodarski svet naznanja, da so stari navadni semnji za živino in kramarjijo pri sv. Egidiju »Tilhu« v Suti dne 11. julija, 1. septembra in 7. oktobra ponovljeni, in se bodo zanaprej ravno iste dneve vršili.

Ko bi se pa primerilo, da na tak tržni dan pade neželja ali praznik, bode semenj koj drugi dan. Živina bode na tri leta prosta štantnine.

Gospodarski svet v Suti dne 5. junija 1882.

Janez Pipan načelnik.

Ravnokar so izišle in dobivajo pri J. Giontini-ju v Ljubljani

- 1. S. Gregorčič: Poezije gl. 1-10. 2. J. Jurčič: Zbrani spisi. I. Deseti brat gl. 1-65. 3. J. Jurčič: Rokoopisni kr. 55. 4. Globočnik: Nauk slovenskim županom gl. 1-105. 5. Občinski red za vojvodino Kranjsko kr. 65. 6. Stavbeni red za vojvodino Kranjsko kr. 35. 7. Landesgesetz für Krain gl. 1-195. s vsoto poštnino. 3-1

Pozlatarska dela

in poprave se sprejemajo v Corsia Stadion Nr. 10 in via Chioza Nr. 24 pri

Petru Jazbetz.

Vsa priprava za pregrinjala na oknah in ogledala po cenah proti vsaki konkurenci. (30-26)

ARTUR FAZZINI,

Trst, Piazza Caserma N. 4.

trgovina z dišavami, oljnimi barvami, šopki.

Zaloga razne vrste lak-a, kemičnih izdelkov, barvnih teartin, esenc velika izbirtka,

mineralnih vod itd.

Pri vsem najniže cene! (26-25)

Riccardo Dinelli

via Canale N. 7.

Zaloga vsake vrste podob iz mavca in drugih izdelkov iz mramorja in alabastra. Tovarna kleja iz mavca za prilepljenje, prodaja na drobno in veliko. (30-26)

Loterija tržaške razstave.

1000 dobitkov v vrednosti 913.550 goldinarjev.

Prvi glavni dobiček v zlatu ali gotovini 50.000 gl. a. v.

Drugi glavni dobiček v zlatu ali gotovini 20.000 gl. a. v.

Dalje različni dobitki od gl. 10 000, potem po gl. 5000, 3000, 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25.

Vsaka srečka samo 50 kr.

Srečke se dobivajo v vsakej menjalnici, c. k. trafikali loterijah itd. avstro-ogrške države in pri loterijskem oddelku tržaške razstave (Piazza Grande št. 2) v TRSTU, na katerega naj se vse dotične osebe obrnejo, katere se mislijo pečati s prodajo srečk. 2-2

Velutina po bismutu

najboljši prah, obraz in rokam dati poprejšno nežnost in mehko. Velika elegantna škatlica fl. 2. — Vrečica soldov 40.

Trojen izleček kolonjske vode

napravljen po najnovejših iznajdbah izdelovalcev na Laškem, Francoskem, Nemškem in Angleškem.

Velika steklenica soldov 60.

Tinktura „Merville“

Neprilmerljivo sredstvo, lasom in brkam vrnoti lepo svetlo črnost. — Steklenica v elegantnem zavitku gl. 1.50

Prodajalcem se ponuja velik dobiček.

Zaloga v Trstu pri: Artur Migliorini, dišavar in lekarničar, via Majolica N. 11, I. nadst. Drugi prodalci, lekarni: C. Zanetti, G. B. Foraboschi, P. Rocca A. Suttina, P. Slocevic, G. B. Rovis. V Gorici: G. B. Pontoni, Cristofolotti. V Zadru: Brazzanovich. (20-19)

Ozdravljanje

bolezni žledca in nižjega trebuha, kolike, krčev gastrične mrzlice, in izhajajoče od slabega zraka, hemeroidov, zlatenice, migrene, s pomočjo Francove esence, priredjene po G. Piccollu, lekarju v Ljubljani, kateri sprejema naročila, ter jih oskrbuje proti plačilu.

Gosp. G. Piccoll, lekar v Ljubljani! Prosim Vas uljudno, da mi zopet pošljete 24 steklenice Vaše izvrstne Francove esence. Slednje pošiljate sem uže mej rane bolnike v svojej zupaniji razdelil, in vpliv je bil vedno izvrsten. — V Fianoni Istra 21. avg. 1881. S spoštovanjem Anton Vlašič, župnik — kanonik. 20-17

Tu je na mestu: »Čast zaslugam!« Večkrat sem rabil Vašo odlično Francovo esenco, mnogim bolnikom sem jo nasvetoval, in dober uspeh ni izostal. — V Kersanu, Istra, 27. jun. 1881. S spoštovanjem: Anton Lupetina, župnik — dekan.

Prosim, blagovolite mi zopet 12 steklenice Francove esence poslati. Mislim, da je to edino mojemu žledcu primerno zdravilo. Vselej, kadar jo rabim, občutim olajšanje in zboljšanje. — Kamnje post. Černica, 2. dec. 1881. Josip Sovdat, župnik.

LA FILIALE della BANCA UNION TRIESTE s'occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambiovalute. a) Accetta versamenti in conto corrente: Abbonando l'interesse annuo per Banconote per Napoleoni 3 1/2 con preavviso di 5 giorn. 2 1/2 con preavviso di 20 giorn. 3 1/2 con preavviso di 12 3 1/2 con preavviso di 40 3 1/2 con preavviso di 30 3 1/2 con preavviso di 3 mesi 3 1/2 con preavviso di 4 3 1/2 con preavviso di 6 mesi 4 1/2 con preavviso di 6 mesi. G. Stranone dell'interesse aumentato le lettere in circolazione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. e. quello con 12 giorni dal 13 giorni e quello con 24 giorni dal 25 novembre s. c.

The Singer Manufacturing & C. New-York. Ako se plati vsak teden samo eden goldinar dobi se Originalni Singer-jev šivalni stroj, in to brez povišanja cene. Poročstvo se daje za pet let, poduk na domu brezplačno. G. NEIDLINGER, generalni agent V Trstu, Corso, plača Modello Šivanke za Singerjeve šivalne stroje komad 3 kr. in tucat 30 kr. (13-7)

Najstarejša avstrijska zavarovalnica c. k. priv. Azienda Assicuratrice v Trstu ustanovljena v letu 1882 s poročitveno svoto nad osem milijonov goldinarjev ki so bili po predpisu V: 214 trgovinskega zakonika v zadnjem glavnem zboru dokazani, priporočila se za zavarovanja. 1. Zoper škodo po požarih na poslopijih, fabrikah, pohištvih, zalozah z blagom, shrambah s poljskimi pridelki, kakor tudi na drugem premičnem blagu. 2. Zoper škodo na potih po mokrem in suhem. 3. Zavarovanje na človeško življenje v vseh razmerah. 4. Zavarovanje zoper nesreče na životu in življenju Azienda Assicuratrice, ki si je od svojega ustanovitvenja pridobila zaslužno dobro ime v avstrijske državi in zunaj nje, zavaruje po najcenejših vplačilih i najslabodnejših pogojih in daje se svojo poročitveno svoto p. n. občinstvu gotovo varnost. Pozvedovanja vsake vrste radovaljno daje pregledje brez plačila deli in zavarovalne ponudbe sprejema. vodstvo v Trstu via S. Nicolo št. 4. Kakor tudi zastopništva in glavna društveno opravništva v vseh večjih krajih avstrijsko ugarske države in v Italiji. 12-6

Bolezen v grlu, kašelj, hripavost, zguba glasu, nahod, angino, gripo, itd. ozdravljajo naglo in popolnoma premirani hlepčki Prendini (pripravljeni iz kasije in galuna) 20 letna raba priča o njih izvrstnej moči, in so boljši od vsacega drugega zdravila te vrste. Varovati se je treba ponarejenih. Ozirati se je vedno na napis Fastige Prendini i paziti da vsak hlepček nosi ime iznajdatelja PRENDINI. Prodajajo se v Trstu v lekarnici PRENDINI in vseh drugih lekarnicah po 30 kr. Skatljica, zunaj colne poteze po 40 kr. in se tudi dobivajo v vseh avstrijskih in inozemskih glavnih lekarnicah. (20-15)

Občne znana zaloga čevljarskega blaga in usnja EDUARD-A RENZEL Via Orologio Casa fu Stratti. obstoječa že nad 30 let naznanja sl. občinstvu, da ima vedno veliko število izdelkov vsake vrste za gospode in gospe. Dobroto in izvrstno blago garantirajo nečestitni kupec, ktere si je pridobil zadnja leta Nazočila na mero, in tudi poprave se izvršujejo v kratkem času. (25-26)

Dr. Katsch-eva zdravilna kava. Po receptu Dr. Ferdinanda Katscha v Stuttgartu edino pristno popravljena po Henrik Franck-ovih sinovih v Ludwigsburg. Popolno nadomestilo za kavo v zrnih! Se priporoča, pomešano z mlekom za okusen, krepiven ljudski živež; kava, katera ne vzdraži čutnic, pa je zelo zdrava, hranilna in lahko prebavljiva; najbolje se priporoča osobam, katere imajo slab žledoc, tudi zaradi finega kavinega duha in zelo nizke cene, ter, ker je uže brez dodatka kavnih zrn pripravna za kuhanje. Se dobiva v vseh specerijskih prodajalnicah v mestih in na kmetih, in tudi v mnogih lekarnah. (10-6)

Nagla in gotova pomoč za žledodne bolezni i njih nastopke. Ohranitev zdravja je odvisna zgoll od ohranitve in pospeševanja do-brega prebavljanja, ker tu je glavni pogoj zdravja in telesnega in dušnega dobrega čutenja. Najbolj potrjeno DOMAČE ZDRAVILLO, prebavljanje vrediti, doseči primerno mehanje krvi, odpraviti pokvarjene i nezdrave krvne dele, to je uže več let sploh znani in priljubljeni dr. Rosa življenski balzam. Napravljen iz najboljših, zdravniško najkrepkejših zdravilskih zelišč, potrjen je posebno kakor gotova pomoč pri vseh slabostih prebavljanja, posebno pri prasadanju, po kisleh dišečim riganju, napejanju, bluvanju, pri bolečinah v telesu in žledocu. Žledocnem krču, prenasabanju žledoca z jedmi, zastilženju, krvnem navalu, hemeroidah. Ženahki boleznih, boleznih v črevih, hipohondriji in melanholiji (valed slabega prebavljanja); on oživlja vso delatnost prebavljanja, dela zdravo in čisto kri in bolno telo dobiva zopet poprejšno moč in zdravje. Vsed te izvrstne moči je postal gotovo in potrjeno ljudsko domače zdravilo ter se sploh razširil. I steklenica 50 kr., dvojna steklenica I gl. Na tisoč pohvalnih pisem lahko vsak progleda. Pošilja se na frankirana pisma proti povzetju zneska na vse strani. Gospod B. Fragner v Pragi! Hvalečnosti navdani spoznan za svojo najsvetlejšo dolžnost, Vam naznaniti, da se je dr. Rosa-ov zdravilni balzam, katerega ste mi poslali pri mojej sedem letnej hudej bolezni na čutnicah in slabem prebavljanju prav posebno dobro obnesel, tako da sem uže popolnoma zdrav. — Uže odo leto nisem mogel opraviti svoje poklica opravljati, 6 mesecev bil sem v dunajski bolnišnici, — pa vse ni nič pomagalo, — samo to čez vas dobro zdravilo me je rešilo mojega hudega in neopravičljivega trpnja. Zatoraj sprejmite mojo najgorkejo zahvalo in prosim mi še 2 steklenici dr. Rosa-ovega zdravilnega balzama poslati. St. Egid am Neuwald (v nižč Avstr.) Cajetan Strohmayr l. r. Prespoštovani Gospod! S hvaležnim priznavanjem Vam naznanjam, da mi je Val dr. Rosa življenski balzam v mojej 8 mesecev trajajočej bolezni, to je klanje v levih prah, ki je bilo zdravljenje s hudim napejanjem in žledocnim krčem, popolnoma pomagal. Od istega časa, kar rabim to zdravilo, popolnoma sem zdrav in se dobro čutim, kar pri vsaj zdravilski pomoči nisem mogel doseči. Sprejmite tedaj, blagorodni Gospod, mojo srčno zahvalo, in priporočam to zdravilo vsem onim, ki imajo enake bolezni. Trnéný Oujezd, Josip Tyrl, sodar. Svarjenje! Da se izogne ne ljubim napakam, samo prosim vas p. n. št. naročnike, naj povsod izročijo dr. Rosa življenski balzam i lekarni B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rosovega življenskega balzama.

Pravi dr. Rosov življenski balzam dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragner-ja, lekarni v črnomu orlu v Pragi, Ekele der Spornergasse Nr. 205-3. V Trstu: P. Prendini, G. Foraboschi, Jak. Serravallo in Ed. von Leitensberg, lekarnarji. V Gorici: G. Cristofolotti, lekarničar; G. R. Pantoni, lekarničar; V Ogolji: Demasco d'Elia. V Zagrebu: Sign. Mitbach, lekarničar. Vse lekarni in večje trgovine s materialnim blagom v Avstro-Ogrski imajo zalogo tega življenskega balzama. Tam se tudi dobi: Pražko domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste. Ako se ženam prasa vnanje, ali stridjo, pri bulah vsake vrste, pri turih, gnojnih tokih, pri črvi v prstu in pri nohanju, pri zlezah, oteklinah, pri izmažčenih, pri moraki (turvici) kodi zoper romatične oteklino i pastiko, zoper kronično vnetje v kolenuh, rokah, v ledji se si kdo nego spalnice, zoper kurja oteklina in potne noge, pri raskopanih rokah, zoper listaje, zoper otoklo po vnetju narezoval, zoper tokobe rane, odprte noge, zoper raka in vneto koto in boljšega zdravila, ko so mazilo. Zaprite bule in oteklino s hitro ozdravitelj; ker pa ven teče, potegne mazilo v širokem krogu gnojno na-se, in rano ozdravi. — To mazilo je zato tako dobro, ker hitro pomaga in ker se po njegovem rana p. n. ne ozdravi dokler ni vsa bolna gnojica zopet potegnena. Tudi zabrani ras divjeza ras in obvaruje pred snovno (črni primodni); tudi bolečino te hladitno mazilo pospeši. — Odprte in tokobe rane se morajo z mlačno vodo umiti potem ko se je mazilo nanje priplaj. Škatljice se dobode po 25 in 35 kr. Balzam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejšo sredstvo znano, olajšati nazlobnost in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljeni sluh. I steklenica I gl. a. v. (15-6)